

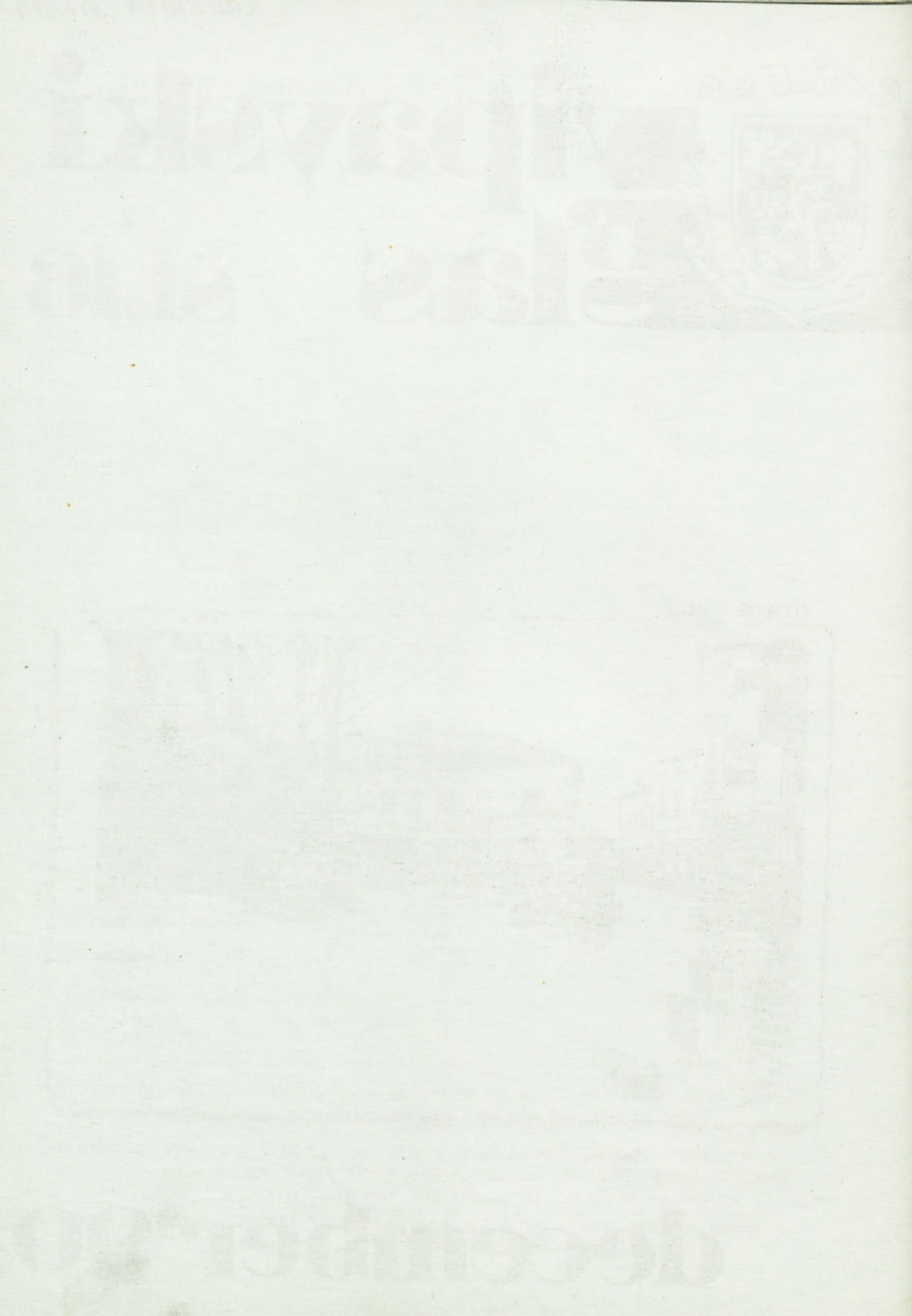

Vipavski glas št. 16

VIPAVA 1928

december '90

SLOVENSKI PLEBISCIT 1990

Po sklepu slovenske skupščine se bomo na

PLEBISCITU 23.decembra 1990

**odločali na najbolj demokratičen način o slovenski
samostojnosti. Pojdimo na plebiscit kot ljudje, ki se zavedajo
svojih korenin in svoje pripadnosti. Pustimo ob strani manj
pomembne osebne koristi.**

Pogumnim usoda stoji ob strani!

VESEL IN ZADOVOLJEN BOŽIČ

TER SREČNO, USPEŠNO IN MIRNO LETO

1 9 9 1

želi vsem krajanom Vipave, Zemona in Nanosa

KRAJEVNA SKUPNOST VIPAVA

Iz zgodovine Vipave

NAPOLEONOVA DOBA IN FRANCOZI V VIPAVI

Za časa Napoleonovega pohoda je bila vsa Evropa v strahu, da jo podjarmi in to se je tudi zgodilo. Tudi naš kraj ni bil izjema, saj so Vipavci bili štiri leta pod njihovo oblastjo. Z njimi v začetku niso bili nič kaj zadovoljni, ker so bili naduti in nasilni. Ohranila so se važna ustna izročila o dogodkih iz njihovega vojskovanja in zasedbe. Tako je bilo slišati od starih ljudi: "Grem plačat fronke", to je mišljeno za Franke - davke in davkarji so rekli frankarija. Iz te dobe nas tudi spominjajo priimki, ki so se ohranili do danes ali pa se malce spremenili. Kot primer: Ferfila, Bone, Reiner, Segur, Georges (Rener, Žgur, Žorž). Prebivalci so plačevali zelo velike davke. Napoleon je osvajal, bil je vedno v vojni in je rabil ogromna sredstva za vzdrževanje vojske in okupacije.

Kakor hitro se je raznesel glas, da prihajajo sovražniki, so kmetje zapustili svoje hiše in se poskrili po hribih in gozdovih. Če so Francozi koga dobili doma, so zahtevali od njega, da jih je dobro pogostil, potem jim je še moral pomagati prevažati blago, opremo in ljudi. Voziti je bilo treba zelo hitro. Ker se je kmetu smilila živina, je včasih hotel počasneje voziti. Toda Francoz mu je iztrgal bič in ga neusmiljeno nabil.

Francozi so premagali odpor Avstrijcev pri Predelu, Razdrtem in Colu ter zasedli pokrajino tostran Karavank. Vsem mežnarjem (ali cerkovnikom) je bilo naročeno, naj bijejo plat zvona, kadar pride sovražnik, da bodo ljudje skupaj drli in ga pregnali. Zato so bili Francozi na cerkovnike zelo hudi in jih pometali iz lin zvonika, če so jih zalotili, da so bili plat zvona.

Francozi so se prvič pojavili v Vipavi 23. marca 1797. leta. Prvi so prišli izvidniki Huzarji (1), nato nekaj bataljonov armadnega kora generala Bernardotte. Prihajali so iz goriške smeri in dalje prodirali proti Razdrtem, Postojni in Ljubljani. Na Razdrtem so imeli Avstrijci močno utrjeno postojanko, ki je preprečevala prihod sovražnika iz Vipavske doline. Francozi so za to vedeli in namesto, da bi šli čez Lozice po glavni cesti, so jo mahnili po pobočju Nanosa, prišli Avstrijcem za hrbet, jih obkolili in premagali. Na pohodu proti Kranjski in v Ljubljano, je v Poniževi hiši (Stanko Poniž) prenočeval general Bernadotte. Pred to hišo je bilo že ob mraku slišati krik stražnika: "QUI VIVE?!", PARLEZ FRANCAIS! -- PASSEZ!" (Kdo je?!, Govorite francosko! - Pojdite!).

Osmega maja so se francoske čete umikale nazaj iz vipave proti Italiji. Druga zasedba je bila 1805. in tretja 1809. leta. V Vipavi so Francozi gospodovali od 1809 do 1813 leta. Ob tej zasedbi Vipavske doline so postavili sedež kantona (okraja) v Vipavskem Križu. Pozneje, po odhodu Francozov, je Vipava spadala pod postojnsko okrožno glavarstvo. Ves ta del Vipavske doline pa je spadal pod Ilirske province.

Za čas francoske uprave pri nas je bobnar bobnal po Vipavi in obveščal Vipavce z novimi povelji in obvestili. Povzpel se je nastopnice, ki so bile ob robu grajskega parka pod sončno uro in prebivalce med bobnanjem kričeče obveščal. Med drugim je tudi razglašal ženitne oklice. Iz tistih dni, ko so Francozi bili pri nas, je ostalo ime za vozove "železni vozovi", ali "parizarji". To so bili močni leseni vozovi, ki so imeli od dotedanjih širša, z debelimi železnimi obroči, okovana kolesa in železne osi, ki do takrat niso bile v navadi. S takimi vozovi se je k nam pripeljala Napoleonova vojska.

Ob glavni cesti iz Vipave na slapenskem odcepu so bile postavljene gavge (2). Tu so obešali ljudi, ki so zakrivali kazniva dejanja, umore, tatvine in drugo. Na "Placu", takrat je bil to glavni trg v Vipavi (sedaj Trg Pavla Rušta pred staro šolo), je bil med sedanjimi kostanji velik vodnjak. Mlado dekle je vrtelo vrv na kolovratu in iz tega vodnjaka kotala (3) vodo. Med tem stopi k njej francoski vojak in ji iz roke vzame zlat prstan. Nato se je šla dekle pritožiti na vojaško poveljstvo. Vojaka so odkrili, pri njem našli prstan in ga za kazen obesili na

gavgah.

Ljudje štejejo Francozom za posebno zaslugo, da so v deželi skrbeli za varnost in red. Francozi so v kratkem času napravili red. Odločno so postopali s tatovi in roparji po vojnem pravu. Komur je bilo dokazano, da je ugrabil za 5 goldinarjev vrednosti, so ga usmrtili. Navadne roparje so obešali ob cesti, zločinske kmete pa pred njihovimi hišami. Mnogi so tudi hvalili Francoze, da so bili prijazni, pravični ljudje, ki so se obzirno in pametneje vedli kakor prejšnji avstrijski cesarski vojaki.

Franoska vlada je v kratki dobi svoje oblasti v Iliriji največ storila za razvoj prometa in trgovine. Za dobre ceste so Francozi prav tako skrbeli kakor nekdanji Rimljani. Velika olajšava za ljudstvo je bila odprava tlake. Po načelu osebne svobode je odpravila francoska vlada vse tiste služnosti, ki so jih morali prej kmetje osebno ali z živino opravljati graščakom. Napoleon je vso tlako odpravil, češ: Kaj bo kmet za gospodo trpel, gospoda naj dela sama. Ostala je še vedno desetina. Na mesto grofu so opravljali tlako Francozom s priprego pri prevažanju blaga. Vsakemu posestniku so napisali določene dneve, ob katerih je moral služiti s svojo živino.

Prve dni oktobra 1813. so po Rebernicah pridrveli v Vipavo avstrijski huzarji. Med njimi je bil najbolj hraber Palnak Rostas (Pavel Rostoš), ki je podil sedem francoskih konjenikov in 60 pešcev ter jih zadrževal četrto ure na cesti iz Vipave v Log. Francozi so ga nato iz zasede ustrelili (iz kope koruzne slame) dne 3. oktobra 1813. leta. Dobil je 30 krogel v glavo in telo. Kot junaškemu borcu mu je avstrijska vlada na tistem mestu postavila spomenik -- iz kamna vklesanega vojaka. Po zasedbi naših krajev po prvi svetovni vojni so Italijani odstranili spomenik, toda kljub vsem pripetljajem podstavek z napisom stoji še danes na istem mestu pred cerkvijo v Logu.

Doba francoskega gospodarstva je bila prekratka, da bi mogla zapustiti trajne sledove v našem ljudstvu. Francoska vlada je zasnovala obsežen program za prenovo šolstva, prometa, trgovine in obrti, toda ostalo je le na papirju, ker so vedno trajajoče vojne izčrpavale vse moči naroda in pogoltnile ves denar, ki naj bi se porabil v kulturne namene.

Čeprav so bili Francozi malo časa pri nas, je bil v obtoku tudi francoski denar, kovan v Benetkah in Milanu. Imel je na averzu lik Napoleona z napisom: "NAPOLEONE IMPERATORE E RE". Na reverzu pa je bil italijanski napis in zopčasta krona. Po odhodu Francozov iz Vipave se je ta denar, predvsem drobiž "soldo", marsikje našel po hišah in ga je sem in tja najti še danes.

Franc CEROVŠEK

- 1) huzarji - nekdanji pripadniki lahke madžarske konjenice,
- 2) gavge - vislice, vešala,
- 3) kotala - vlekla, zajemala,

ZDRAVSTVENA POSTAJA VIPAVA ZOPER OBNOVLJENA

Zdravstvena postaja Vipava, na kateri so se začela obnovitvena dela leta 1988 je v zadovoljstvo krajanov Vipave in okolice ter zdravstvenega osebja te dni zaključila z obnovo.

7. novembra 1990 je bila formalna otvoritev, ki je šla tiho mimo krajanov Vipave. Prvi pacienti v obnovljenih ambulantah pa z zadovoljstvom ugotavljajo, da samoprispevek le ni brez pomena. Samoprispevek v celotnem znesku investicije ni velik, toda brez njega, brez poguma za pozitivno odločitev ob referendumu, obnove ne bi bilo. Prijeten je pogled na obnovljeno zgradbo, na urejen park, na urejen parkirni prostor in asfaltirano dostopno cesto za stanovanjskimi bloki. Za vsem tem so bila velika prizadevanja predsednika KS Ivana Princeasa, direktorja ZD Ajdovščina Bruna Kalina in vodilnih ljudi občine Ajdovščina. Montirani bosta še dve luči na stebrih ob vhodu v park, za ureditev razsvetljave na dostopni cesti pa letos ni več denarja iz sredstev za komunalno urejanje.

Samoprispevek za skupni program občine Ajdovščina - za Zdravstveno postajo Vipava in Osnovno šolo Vipava je izglasovalo 19 krajevnih skupnosti v višini 2%, od tega za skupni program v KS Vipava 75%, v KS Manče-Lože 100%, v ostalih KS pa od 17% do 50%.

V obdobju od 1.7.1987 se je na računu samoprispevka za skupni program v občini zbralo:

1. KS Vipava	449.332,30 din	13. KS Podraga	4.430,50 din
2. KS Gradišče	28.574,50 din	14. KS Vrhpolje	6.827,70 din
3. KS Lozice	13.494,20 din	15. KS Col	nič
4. KS Slap	9.947,90 din	16. KS Stomaž	nič
5. KS Erzelj	8.410,80 din	17. KS Skrilje	nič
6. KS Lože-Manče	46.123,60 din	18. KS Šmarje	nič
7. KS Podnanos	109.663,30 din	19. KS Podkraj	nič
8. KS Budanje	75.063,00 din	Drugi prihodki:	8,00 din
9. KS Gabrje	4.254,60 din	obresti a vista	99,80 din
10. KS Goče	20.696,70 din	obresti banka Vipa	86.229,30 din
11. KS Predmeja	26,40 din	parna izravnava	0,20 din
12. KS Otlica-Kovk	53,10 din		

SKUPAJ PRIHODKI : 863.235,90 din

Za zdravstveno postajo Vipava je bilo od teh sredstev nakazano 739.683,40 din. Ostala sredstva so vezana in še nerazporejena - namenjena za dograditev osnovne šole Vipava.

Za investicijska dela zdravstvene postaje Vipava je bilo porabljen:

iz samoprispevka 739.683,40 din - 28,20%

iz namenske prispevne stopnje 1.882.384,00 din - 71,80%

s k u p a j 2.622.067,40 din

gradbena dela so stala 1.222.557,00 din

oprema 1.434.313,00 din

s k u p a j 2.656.870,00 din

Tako je nekaj stroškov še nepokritih. Oprema je v glavnem vsa nova in zelo funkcionalna, manjka le še ekspanzijska posoda.

PODATKE ZBRALA: Vera PONIŽ

VIPAVCI, VPRAŠAM VAS, ALI NE VIDITE?

Vipava je edinstvena združitev naravnega in kulturnega spomenika, pravi Marko Pogačnik v "Vodniku v Vipavo". Ko sem ta vodič pred leti odkrila v vipavski knjigarni, sem se razveselila in ob branju spoznala, da je to tisto kar nosim v sebi že od rojstva, se pravi: tako doživljam svoj rojstni kraj.

Avtor imenuje Vipavo tudi vodna stvaritev. Že od otroštva smo radi hodili brest vodo v "Podfarovž", v najhujši vročini sem vedno hodila po vodo "k izvirku v Podfarovž, pozneje smo spremljali mamo, ko je vsak teden prala perilo "Podfarovžem". (V ta namen je bila postavljena kamnita stopnica nasproti izvirov, ki še danes stoji); tudi sama sem prala tam cunje še do leta 1970. Takrat so vodili "s Hriba" še napajat živino, zato smo rekli poti, ki vodi s Hriba do vode "Usra-na gasa". Seveda so potem prišli v domove pralni stroji, v hleve napajalniki in pijačo hladimo v hladilnikih. Reka Vipava pa še kar naprej izvira "Podfarovžem" in izvira v "Podsklaci", pa še "Pod Lipco". Kako smo z veseljem obiskovali v poletni vročini gostišče "Podskalo", občudovali ogromne platane in kostanje, ki s svojimi vejami segajo prav do vode; ko je bila povodenj, smo hodili gledat, kako bruha voda iz velike jame v ozadju Podskale.

Še vedno rada zaidem v ta vodni del Vipave in občudujem edinstveno zlitje kamna in vode, vendar vsakokrat, kadar grem tu skoz, sem vedno bolj razočarana, pa tudi zaskrbljena. Zdi se mi, da tako malomarnega odnosa do vseh teh lepot, odkar Vipavci žive v teh krajih, še ni bilo. Pred kratkim sem se zgrozila nad zaraščeno-
stjo izvira "Podfarovž" in v Podskali je okolica skrajno zanemarjena, ena od strank v neposredni bližini odlaga vso šaro in nesnago neposredno v bližino vode. V Podskali je porušen varovalni zid, v vodi je polno mulja in gnijočega listja (pred več desetletji so Vipavci najeli delavca in ta je čez poletje, ko je bila voda nizka, skrbno očistil dno izvirov).

Lipica je pozidana za potrebe mlekarne, praktično več ne vidiš, kjer je nekoč bil izredno lep izvir.

Vipavci, vprašam vas, ali ne vidite?

Kaj je krivo, da nam tako čudovite naravne lepote naravnost gnijejo pred očmi?

Pa če nismo sami pripravljeni nič storiti, imamo vendar nekje komunalo, ki je po službeni dolžnosti dolžna skrbeti, da so vodni izviri čisti.

Ali nismo sami Slovenci sprožili ekoloških vprašanj tudi v zvezi s čisto pitno vodo? Ali sploh vemo - V I P A V C I - , kakšen zaklad imamo?

Ni nihče pomislil na to, da bi čisto vodo izpod Nanosa celo lahko pakirali in jo izvažali, tako kot že delajo drugje. Kajti pitna voda je danes ena od osnovnih dragocenosti, ki je ni več povsod v preobilju na razpolago!

Če že ne maramo ali moremo skrbeti za lep izgled izvirov zaradi turizma (pa prav o turistični ponudbi bi morali še kako temeljito razmisliti!), zamislimo se vsaj ekološko in nekaj ukrenimo!

Ali ni v Vipavi Krajevne skupnosti in Turističnega društva, ki prejema pohvale v zvezi z organizacijo opere v Vipavi, pa še kakšne prireditve. Ni dovolj, da ste postavili na trg svetilke v starem slogu, Vipava ima veliko skritih kotičkov, ki vsak zasluži, da bi bil urejen in le kot urejena celota bo pomenila turistično privlačen kraj.

Na koncu naj opozorim še na stanje starih ostankov gradov. Menim, da ni prav, da stari grad nad Vipavo tako propada in se ruši, opozorite Zavod za spomeniško varstvo v Novi Gorici, da je dolžan skrbeti za ta spomenik.

Lanthierijeva graščina v Vipavi je z zadnjim delom stavb tudi kaj žalostna podoba, ki odseva v današnji čas. Poglejte, kaj je ostalo od čudovitega baročnega mostiča, samo še pol ga je ! ali niste pred časom že razmišljali o revitalizaciji te graščine?

Potem je tu še Tabor in takoimenovana "pruft" (kamnolom), kjer bi tudi bilo skrajni čas urediti vsaj mostiček in dati v najem zemljo vrtničarjem, ne pa gojiti koprive in odlagati smeti !

Žal mi je, da nisem osebno prisotna, vendar mi je osebno žal, da moram posredovati od drugod. Očitno ste preblizu, da bi videli, kaj je narobe.

Ponatisnite Pogačnikov "Vodnik v Vipavo" in ga s priporočilom pošljite vsakemu Vipavcu, da bo videl, s kakšnimi očmi gledajo drugi na njegov kraj. Mogoče se bo marsikateremu utrnilo, da ga je treba ohraniti.

15.8.1990

Ana FLORJANČIČ

Škofja Loka

Gornji sestavek je avtorica poslala KS Vipava, predsedniku skupščine občine Ajdovščina in Komunalnemu podjetju Ajdovščina. Krajevna skupnost je fotokopijo dostavila Turističnemu društvu Vipava in Društvu za varstvo kulturne in naravne dediščine Vipavske doline.

Na seji sveta KS Vipava dne 24.8.1990 smo dopis v celoti prebrali ob prisotnosti predstavnikov občine Ajdovščina. Dogovorjeno je bilo, da bo za ureditev izvirov Vipave in njihove okolice poskrbel Oddelek za gospodarstvo in planiranje občine Ajdovščina, ker dosedanja prizadevanja krajevne skupnosti niso imela uspeha.

KRAJEVNA SKUPNOST VIPAVA

VULKANIZERSTVO

VIPAVA, Goriška cesta 6, tel. 65 820

Sporočam, da bom od 1.1.1991 opravljal naslednja dela:

- vulkanizerstvo: popravilo, montaža in demontaža gum,
- elektronska nastavitvev prem (optika)

Urnik: od ponedeljka do petka od 8^h - 12^h in 14^h - 18^h
ob sobotah zaprto

PRIPOROČAM SE !

VULKANIZER

Peter GOLOB

DRUŠTVO ZA POMOČ DUŠEVNO PRIZADETIM

V Vipavskem glasu je bila predstavljena že večina društev, ki delujejo v Vipavi. Menim, da bi bilo prav predstaviti tudi tista društva, ki imajo sedež v Ajdovščini, a smo Vipavci najihovi člani.

Predstavila vam bom (iz vzroka, ki vam bo takoj vse povedal) Društvo za pomoč duševno prizadetim. Smotre in cilje društva pove že njegovo ime. Člani so starši, skrbniki, rejniki ali svojci duševno prizadetih oseb, kakor tudi prijatelji ali strokovni sodelavci raznih ustanov Centra za socialno delo, delavcev v vipavskem zavodu ter prosvetni delavci OŠPP v Ajdovščini, razvojnega oddelka v vrtcu in drugi.

Društvo pravzaprav nima svojega sedeža, a sestanke in predavanja imamo v Ajdovščini, v Delavnici pod posebni pogoji. To je ustanova za varstvo odraslih oseb, ki niso zmožne za redno delovno razmerje, a lahko bivajo v lastnih družinah. V Delavnici take osebe opravljajo razna lažja kooperantska dela za DO LIPA ter posebno za POLIGALANT. Delo ni normirano, saj zmožnosti takih oseb niso posebno velike. Varovanci dobijo minimalno nagrado za svoje delo, a za kosilo, ki jim ga pripeljejo iz Doma starejših občanov, plačujejo participacijo, ki je odvisna od njihovih dohodkov. Da se razumemo: v Delavnici sploh ne gre za zaslužek, ampak za to, da so take osebe nekje zaposlene, da vsaj malo uporabijo sposobnosti, ki smo jim jih starši s pomočjo družbe nekoliko privzgojili in da se za nekaj ure na dan razbremenijo svoje.

Delavnica priredi enkrat letno večdnevno letovanje ne le za svoje varovance, temveč tudi za take, ki bi se lahko letovanja udeležili skupaj s strokovnimi delavci. Ob novem letu pa je v Delavnici srečanje in obdaritev vseh duševno prizadetih iz občine, ne samo otrok in ne samo varovancev te ali one ustanove, temveč tudi takih, ki so samo doma. Društvo seveda nima sredstev, da bi tako srečanje lahko organiziralo brez izdatne in velikodušne pomoči. Prav za to pišem te vrstice. Ob novem letu smo odborniki obredli mnoga podjetja, ustanove in privatne obrtnike ter trgovce v občini. Sama sem bila "zadolžena" za Vipavo. Prav vsaka vrata, na katera sem potrkala, so se mi odprla. Naj bo družbeni ali zasebni sektor, vsak je prispeval, bodisi v denarju, bodisi v blagu. In prav vsak je rekel: "Prosim, ne omenjajte me osebno, da sem kaj prispeval." Naše zahvale v Primorskih novicah niso objavili (objavili so le eno organizacijo).

Tako se na stranek Vipavskega glasa pristrčno
z a h v a l j u j e m v imenu našega društva vsem,
ki so našim prizadetim svojcem omogočili prijetno
srečanje in skromna, a praktična in lepa darila.

Nekaj malega denarja smo tudi privarčevali, da bomo spomladi organizirali izlet za starše in sorodnike s prizadetimi skupaj.

Morda bi bilo prav, da dodam še nekaj besed. Naš odnos do duševno prizadetih se je v zadnjih letih zelo spremenil. Duševna prizadetost namreč ni bolezen, temveč stanje, ki osebo spremlja vse življenje. Nekdanjih "vaških norčkov" ne vidimo več. Ljudje so do takih oseb obnašajo v večini primerov zelo korektno. Prizadeti, ki so kolikortoliko samostojni, se lahko sami vozijo v OŠPP ali v Delavnico in celo po opravkih ali obiskih. Vozno osebje jih kljub preobremenjenosti štiti in upošteva. Tudi v trgovinah jim gredo na roko in v ostalih javnih ustanovah. Odrasli prizadeti, ki niso napadalni, se pač prosto gibljejo med nami. So končno odrasli ljudje in jih ne moremo doma privezati. Saj nam že od majhnega svetujejo: svojih prizadetih ne skrivajte, pojdite z njimi med ljudi, pustite jih med ljudi.

Vendar se včasih obnašajo neprimerno družbenim normam. Če taka oseba berači,

čeprav vemo, da ni ničesar potrebna, ne obsojamo takoj staršev. Ta oseba ne potrebuje ne kruha, ne denarja, ne obleke, potrebuje našo pozornost, in če se bomo z njo pogovorili, nas bo prenehala nadlegovati. Če se taka oseba oblači ali obnaša neprimerno, jo mirno opomnimo in ne nadlegujemo takoj svojcev. Oni sami še predobro vedo za vse to. Vendar, če se vam zdi, da tega ne vedo, jim ob priliki in mirno povejte.

V imenu staršev in svojcev prizadetih: hvala vam za materialna sredstva, ki ste jih tako velikodušno prispevali - in hvala tudi za vsako najmanjšo pozornost in razumevanje, ki jo kažete do naših varovancev. Tudi letos so se s prispevki zelo izkazali Vipavci.

Nada KOSTANJEVIC

SREČANJA Z VELIKIMI SLOVENCMI

Saj veste, da letos praznujemo stoletnico Bevkovega rojstva. Marsikdo od nas se je z njim osebno srečal tu v Vipavi in drugod. Tudi moja malenkost. Takrat sem bila zaposlena v Študijski knjižnici v Novi Gorici, ki danes nosi njegovo ime.

Bilo je ob novem letu in smo imeli inventuro. Jaz sem bila ob pultu pri vhodnih vratih in nekaj seštevala. Pa me nekdo nekaj vpraša. Ne da bi dvignila glavo, sem se pošteno zadržala: "Ali ne znate brati? Kaj ne vidite, da imamo inventuro?" France Bevk se je prisrčno nasmejajal, se usedel k meni in mi nekaj časa pri delu pomagal.

Vendar to ni edini "veliki Slovenec", ki sem ga nadrla, pa nikar ne mislite da zaradi šovinizma, ker sem Hrvatica.

1949. leta smo obnavljali Dom na Platku pri Reki. Pred otvoritvijo smo ga dekleta ribale. Ko sem ribala obednico, zaslišim nekakšno govorjenje in ker sem pač slovensko zanla, govorjenje pa je bilo slovensko, se zaderem: "Dom bo odprt komaj jutri in če se takoj nae poberete, dobite krtačo v glavo!" Bil je pokojni ing. Stanko Bloudek. Nasmejala sva se oba, a ribati mi ni pomagal!

Tretjega velikega Slovenca sem nadrla vpričo marsikaterrega Vipavca. S PD Vipava smo se nekoč ustavili z avtobusom na Trojanah. V avtobusu je bilo mnogo otrok, prosili so me, naj jim kupim krofe. Pred krofi je bila gneča. In ravno, ko sem prišla na vrsto, je čez vrsto nekdo rekel, da je pripeljal 30 mladih telovadcev in da hoče krofe zanje. Jaz sem ga poslala nekam in rekla, da imam s seboj 20 malih planincev in da hočem krofe zanje. Pa so me naši otroci posvarili, naj se raje poberem, saj je to bil Miro Cerar.

Nada KOSTANJEVIC

VIPAVSKI PLANINSKI TABOR V LEPENI

Sestra je zopet rogovilila po hiši z nahrbtnikom in konzervami. "Gremo na tabor" je govorila meni, mami, sestri. Oče je moral ostati doma, da je skrbel za našo štiridesetglavo živino. To se pravi trideset zajcev in deset kokoši. No, še za psa in mačko je primaknil kakšno kost in malo vode. Kar zavidal sem mu, da bo doma lepo v miru, ko se bomo mi gnali navkreber, sopihali pod težkimi nahrbtniki...

Težak strah me je spremljal, ko sem v nahrbtnik tlačil vse mogoče cunjce in druge drobnjarije. Že sem se predstavljal s to težko omaro nekje visoko v skalnem bregu, moker kot miš, s čela mi kapa pot, ki se nekje zadaj združuje v majhen potok.

"Dajmo, dajmo, Štefan!" mi je govorila sestra, ki je dobro poznala moje temne slutnje in misli.

"Kakšen révež si! Kje vse te preganjajo? Sploh nimaš miru! Ampak, Štefan, za kondicijo se vse potrpi."

"Sedaj me je pa ujela!" sem pomislil. No res, druge koristi v tem mučenju ne vidim. Ja, ona vidi tam neke lepote, blažen mir, temno modro nebo in žarko sonce. Vedno hitro stopa, sploh ni utrujena, le tu pa tam se ustavi, pokaže spotoma kakšno rožo, ki ji ve ime. Potem zagleda nekje potok, ki ga vsi okupiramo in če ne bi brž odhitela naprej, bi zaradi naše žeje gotovo usahnil. "Ne, ne, gremo naprej. Če bomo tako počivali, ne pridemo nikamo!" ukazovalno govori in to pomeni, da moramo naše ljube kosti postaviti v pokončno lego in jih pomikati eno pred drugo.

Najbrž sem s takimi mislimi zaspal, ko sem se zbudil, oziroma so me zbudili, so te moje sanje postale resničnost.

Z avtobusom smo se peljali proti Lepeni. Vožnja se je vlekla ko hudo leto. Toda to je vseeno boljše kot hoja z osebkom, ki sploh ne zna hoditi in ga moraš stalno nositi na sebi.

"Poglejte, pred nami so že vidni obronki Julijskih Alp. No, takole ožarjene s soncem nežno rožnate barve so bile, to moram priznati, res lepe. Prijugali smo se v tabor. Dobro, da je avtobus ustavil le nekaj deset metrov stran. Pometali smo se z nahrbtniki vred v šotore, ki so že bili postavljeni. Utrujene, kot smo bili, so nas poklicali na sestanek, od katerega si je vsak zapomnil le, da bomo morali tudi na Krn in k Triglavskim jezerom. Kuharica je gotovo videla naše lačne in preplašene poglede ter nam brž postregla z makaroni in solato. Hrana je bila res enkratna in vedno je je bilo dovolj. Danes makarončki, jutri kifeljčki pa grah, pečeno meso, klobase, sir. Same dobrote. Vse to je bila dobra podlaga, da smo prišli na Krn in vztrajno igrali odbojko. Zvečer smo iz šotora občudovali sončni zahod in ožarjene stene.

Pozabili smo na naše stare in utrujene kosti, na potoke potu in na težke nahrbtnike. Bili smo veseli, da smo spoznali nov košček tega lepega sveta, polnega skritih kotov in dolin, starih domačij in nepreglednih gozdov, skozi katere se je vila mreža majnih potokov. Vsak dan smo spoznali kaj novega, obiskali smo stare planšarije. Bile so opuščene in nikjer ni bilo več sledu o govedu, ki se je tu nekoč paslo. Nismo slišali veselih vriskov planšarjev in planšaric, le stare lesene staje so govorile svojo zgodbo popotniku, ki jih je hotel poslušati. Govorile so o kotlu, polnem mleka, o kolesih sira, o žuljavih rokah, o bosih popraskanih nogah, o potoku za stajo, ki nikoli ne usahne. Vse to smo slišali in videli: preluknjan kotel, prazne police. Povsod je bil mir, le deske so škripale pod našimi nogami in potok je počasi žuborel za hišo; tako kot takrat, ko je tu še živela planšarija, ko je v kotlu še vrelo in se je še sirilo mleko, ko je žuljava roka še mešala z lesenim loparjem, ki sedaj pozabljen in ves piškav leži v kotlu.

Zapustili smo ta svet, kjer sta se čas in življenje ustavila.

Le v nas je ta svet ponovno oživel in v spominu vidim oživiljeno planšarijo ter velika kolesa sira, ki jih planšarji nosijo v dolino.

Dnevi našega pohajkovanja so se približevali koncu in zapustili smo ta delček Slovenije; majhen in lep, ki tiho priča o trdem življenju naših dedov in babic.

Štefan REHAR

KRONIKA NEKE VOLILNE KOMISIJE 1990

Volitve prišle so svobodne,
razprave prazne in pa plodne,
se zbirale so komisije,
odločba usodo ti zabije.

Jože naj bil bi pravi mož,
odločen kot mesarski nož,
da vodil bi komisijo v boj -
nazadnje napravil je kot noj.

Silva b'la je prava glavca,
pa kot deklica postavca,
predsednik komisije je postala,
nas v bodoto ob štirih vkup je
zbrala.

Namestnik njen je Marjan bil,
volilni ključ nam je zgubil,
a vendar razporejal prav,
kot bi to od nekdanj znal.

Toni je prav resen fant,
nič ne mara ženskih kvant,
resno lotil se je dela,
da b'ga še mama b'la vesela.

Karlo usmerjal glasovalce,
Bytyćy pa delal mu preglavce,
kandidatom je štel glasove,
druge pa vlekel za nosove.

Tomo pri peči bi se grel,
malo brožil in malo štel,
nazadanje za sodnika je napravil,
ga brž dva deci po grlu spravil.

Larisa čudno je ime,
za tistega, ki nič ne ve,
se strašno z mano je trudila,
glasove štela, nič falila.

Leon naš pa ni za žure,
venomer štel si je ure,
brž domov jo je popihal,
da si spanec je uglihal.

Jana s prsti je kar mlela,
ko glasovnice je štela,
včasih pa se je zmotila,
pa na novo se je lotila.

Ludvik je poskušal tudi,
da konkurenca bi bil ta hudi,
nazadnje pa je le odnehal,
ker preveč se je upehal.

Marici vsemogoče je šlo po glavi,
volitve pa kot na dlani,
že opoldne od doma prihitela,
da še ostalo bi premlela.

Martina je brez posla b'la,
pa h komisiji je prišla,
sociološko ugotovila,
da se zaman ne bo trudila.

Liste Franko je šel kopirat,
pred vratarjem začel blefirat,
da ga noter je spustil,
od kopirnega stroja se angleščine učil.

Pavle strašno se je potil,
včasih kakšno ustrelil,
pri mizi posebej je sešteval,
za svoj sistem se je ogreval.

Jaz pač trudil sem se z vami,
najbolje plačan bil med nami,
stotaka viška sem dobil,
zato ga zdajle bom zapil.

Tako volitve so minile,
različne r'či so se zgodile,
če pa misli kdo drugače,
naj naliže nam pijače.

Zabeležil: Jože K.

UMRL JE ABRAMOV TATA Z NANOSA

V Vipavi smo 18.11.1990 pokopali starosto naše krajevne skupnosti Abramovega tata - Štefana Ježa. Bil je dolgo časa najstarejši krajan in kot tak tudi oče nanoške planote. Njegovo bivališče je bilo na Nanosu v znani planinski postojanki "Pri Abram". Čeprav je bil zaradi bivališča oddaljen od Vipave, nam je bil po plemeni--tosti in srčni kulturi zelo blizu. V njegovem dolgem življenju 96-tih let mu je bilo dano, da je spoznal vrednote stvarstva narave, ki jo je do konca ljubil in spoštoval z vsem srcem. Kot viharik je kljuboval vihram dveh svetovnih vojn, medvojni in povojni diktaturi. Kljub težkim časom je ostal zvest svoji veri, narodnim izročilom in lastnemu prepričanju.

Rodil se je na Nanosu, 21.12.1894 v družini sedmih otrok. Po končani slovenski osnovni šoli v Vipavi je nadaljeval šolanje na Vrhniki in se izučil živinoreje in mlekarstva. V tem času je večkrat obiskal tudi pisatelja Ivana Cankarja na njegovem domu. Prakso iz mlekarstva je opravljal v Bohinju. To njegovo znanje je postalo osnova za razvoj siratstva v domači hiši in v širši okolici in je tradicija že 76 let.

Decembra 1914 ga je vojna vihra pognala na srbsko fronto v Banat, kjer je bil priča množičnemu umiranju za tifusom. Tam je tudi zbolel in se nato zdravil v Zagrebu. Leta 1916 je bil dodeljen 37. dalmatinskemu bataljonu, ki se je formiral v Mostu na Soči. Z njim je tudi odpotoval z vlakom v Innsbruck v Avstrijo. V avstrijskih Alpah je v enoti alpinistov prestajal hud mraz. Tudi tu so bile žrtve zaradi mraza in plazov velike. Udeležen je bil tudi v znani bitki v Grosso Chehe v italijanskih Alpah. Zaradi hrabrosti je bil leta 1917 imenovan za deseterja in prejel medaljo za hrabrost. Vojna vihra ga je prestavljala tudi po vseh švicarskih Alpah, dokler ni s svojo četo leta 1918 odšel v Ukrajino v Rusijo. Tam je po dolgem stradanju užil dobroto ruskega "hleba" - kruha. V Ukrajini je opravljal šest mesecev delo stražarja na železniški postaji. Domov se je vrnil konec leta 1918 in v Postojni izvedel, da sta mu v vojni padla dva brata, eden v Rusiji, drugi v italijanskih Alpah.

Po vrnitvi z dolgega vojnega potovanja je ostal na svoji domačiji na Nanosu, gozdaril in kmetoval, dokler ga niso Italijani leta 1942 pregnali. Moral je s štirimi otroki v pregnanstvo v dolino, to je bil čas velikega pomanjkanja in le medsebojna pomoč dobrih ljudi je lajšala te težave. V njegovi domačiji pa so si Italijani uredili svojo postojanko. Pred odhodom so jo polili z gorivom in jo razstrelili.

Po končani vojni je pok.Štefan Jež z izredno voljo in pogumom začel domačijo obnavljati s konjsko vprego in z golimo rokami. Z obnovo je končal leta 1954. Tako daje njegov dom, zgrajen z žulji in voljo, še danes zavetje vsem lovcem, planincem, turistom in dobrim ljudem, ki jih pot zanese na Nanos. Kot dober poznavalec narave je bil tudi med ustanovitelji LD "Nanos", ki še danes obstoja in uspešno deluje.

Čeprav je bil pred smrtjo 12 let telesno zelo upešan, ga spomin in razum nista do konca zapustila. Bil je živ leksikon podatkov in dogodkov s svojega potovanja po Evropi. Znanje dveh tujih jezikov ga je postavilo v širši svet in razširilo njegovo obzorje. Zato je bil s svojo naravno inteligenco in dobroto vedno naš gostitelj, dobrotnik in učitelj vsem, ki smo ga srečevali in se z njim pogovarjali.

Njegova življenjska pot so naše korenine, je naš obstoj, je naša zgodovina treh različnih sistemov in vlad; Avstroogrske, Italije in Jugoslavije. Ljubezen do Nanosa, njegovih gozdov, poljan, vrtač, živali in cvetja, snežnih viharjev in sončnih pomladi mu je dajala izredno življenjsko moč, da je napore svoje težke poti vzdržal in dočakal visoko starost. Vsi Vipavci in drugi ljudje, ki smo se z njim dolga leta srečevali, ga imamo za vzor poštenja in delavnosti.

S tem zapisom v Vipavi hočemo ohraniti spomin nanj in ga izročiti kot vzor našim mladim rodovom.

Magda RODMAN

UTRINKI IZ DELA V KRAJEVNI SKUPNOSTI

Tudi Vipava je 8. avgusta letos dobila prvo diskontno prodajalno AGROIND - Diskont Vipava, kjer lahko kupimo živila ceneje, kot v drugih trgovinah. Ponujajo predvsem proizvode mlekarne, vinske kleti, Fructala, Mlinotesta in Mesne industrije Primorske. Obiščite jo, saj "Dobro nam je tako blizu!"

DROGERIJA TROŠT v Vojkovi ulici št. 42 nudi od maja 1990 prodajo raznih barv, lakov ter drugih gospodinjskih in hišnih predmetov. Cene so konkurenčne !

Težnja po ohranitvi naravnih danosti je opogumila nekaj krajanov Vipave in okolice, da so ustanovili

DRUŠTVO ZA VARSTVO NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE VIPAVSKE DOLINE

s sedežem v Vipavi. Ustanovni sestanek je bil dne 28.6.1990. Predsednik društva je ing. Bernard Bratina, tajnica pa Magda Rodman. Namen društva je ohranjanje ravnotežja med ekološko in kulturno danostjo krajine ter modernimi industrijskimi posegi vanjo.

Meseca oktobra je bil urejen in asfaltiran stranski del ulice 18. aprila (za lekarno). 50% stroškov je krila krajevna skupnost, drugih 50% pa štirje uporabniki: Kodelja, Lekarna, Elektro Gorica in Stanovanjsko-komunalno podjetje Ajdovščina.

Zunanjo ureditev pri Zdravstveni postaji Vipava je prevzela krajevna skupnost. Najbolj sta bila pri organizaciji del obremenjena Ivan Princes in Janko Vehovar. Za ureditev parka, parkirnega prostora in dostopne ceste so prispevali finančna sredstva: Krajevna skupnost Vipava, Komunalno-stanovanjsko podjetje Ajdovščina, Ljubljanska banka in nekaj sredstev iz samoprispevka. V veliko pomoč so bili vojaki JLA - V.P. 1266 Ajdovščina, ki so opravili 1074 delovnih ur, 12 ur s stroji in 70 kma vožnje s kamioni in traktorji za prevoz materiala. Iskrena hvala vsem za pomoč!

Meseca oktobra 1990 so pričeli z obnovo fasade na stavbi Titov trg 4.

Podjetje EUROBIT v Ul. Vojana Reharja 9, se je septembra 1990 preselilo v večje prostore v Ajdovščino.

MILAN BAJC

Ena izmed ulic v Vipavi se imenuje Ulica Milana Bajca, to je ulica od Trga Pavla Rušta (od stare šole) do križišča pri Pavzinu, domačini jo imenujejo tudi "gasa", (Gasse je nemško ime za ulico), v preteklosti pa so jo imenovali "cvetna ulica", ker je bilo na oknih veliko rož. Spoznajmo, zakaj je "gasa" leta 1985 dobila novo ime.

V "gasi" - pri Bajčevih, sedaj Rodmanovi, št. 14, se je rodil leta 1912 očetu Ivanu Bajec in materi Ivani, rojeni Hrovatin kot četrti otrok sin MILAN. V svoji mladosti je tudi on, kot brat Drago, živel pri teti po materini strani, Milki Hrovatinovi v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Izučil se je za peka. Tam ga je zatekel tudi razpad stare Jugoslavije, tam je vzpostavil leta 1941 prve stike z narodnoosvobodilnim gibanjem, vključil se je v priprave za vstajo, že decembra 1941 pa se je s terena moral umakniti v partizansko enoto Cankarjevega bataljona.

Bil je udeleženec tridnevne dražgoške bitke, po bitki pa se je umikal na Jelovico v dvometrskem snegu in mrazu 30 stopinj pod ničlo. Zaradi mraza so mu zmrznile noge in spomočjo domačinek se je bolan in ozebljen prebil v Cerkno, od tam pa sta ga brat Žane in Slavka Hočevnar pripeljala s taksijem na Slap pri Vipavi, kjer se je zdravil pri Malikovih, Podgornikovih in Troštovih. Zdravila za zmrznene noge je pripravljala dr. Jamškova v lekarni v Vipavi.

Po okrevanju se je že marca 1942 vključil v Vojkovo četo in sodeloval 18. aprila 1942 v slavni bitki na Nanosu. Soborci so ga zelo cenili zaradi njegovih moralnih odlik - vztrajnosti, vzdržljivosti in tovarištvo so krasile njegov značaj. Postal je komisar Vojkove čete. Po preboju z Nanosa je s Trnovskega gozda prihajal v Vipavsko dolino v okolico Slapa. Februarja 1943 se je s skupino partizanov zadrževal v bližini vasi Gabrje, kjer je skupina 27. februarja čakala na kurirsko zvezo s Pivko pozno v noč. To je bilo zanje usodno. Ta predel so obkolili Italijani, ki so prihajali iz Vipavske doline in iz Branice, pregledovali vsak grmiček in obroč so je ožil. Partizanska skupina se ni mogla umakniti, čeprav je to poskušala storiti v smeri proti Podragi. Odšli so proti Gabrju, vendar so jih izsledili psi.

V neenaki borbi z italijanskimi fašisti je padlo sedem partizanov. Fašisti so jih privezali na kamione in vlekli skozi Gabrje. Nato so jih odpeljali skozi Štanjel v Kobdilj, jih vrgli pred pokopališče in prignali domačine, da so jih morali gledati. Pokopali so jih v skupni jami na mirenskem pokopališču.

Milan Bajec, s partizanskim imenom STRIC, je dal svoje življenje za domovino v boju z istimi fašisti, ki so mu pred 15 leti pognali v prezgodnjo smrt brata pesnika Draga.

Njuni imeni sta vklesani na spominski plošči v rojstni hiši.

Vera PONIŽ

DELO TURISTIČNEGA DRUŠTVA VIPAVA

Ko po vinogradih naše doline zaslišimo značilni vrvež, na katerega težko čakajo tako vinogradniki kot tisti, ki jim žlahtna kapljica tekne, vsi vemo, da prihaja trgatav, "bendima". Temu najbolj veselemu kmečkemu opravilu med našimi ljudmi želi dati svojstven pečat vipavsko turistično društvo, ki vsako leto ob začetku trgatve organizira prireditev - Vipavsko trgatav. Iz leta v leto, okroglih 20 let,

prenaša vipavski plac v svet sporočilo o povezanosti življenja vipavskega človeka z zemljo, trto in vinom. S pet, deset, celo petnajst tisoč obiskovalci se je prireditev uvrstila med najpomembnejše na Primorskem, velike pozornosti pa je bila deležna tudi v medijih, čeprav se je zleti vsebinsko spreminjala, najsi se je posvečala iskanju starih običajev in tradicionalnih vrednot, bodisi da je bogato kulturno ponudbo širila tudi v okoliške kraje ali pa, če je šlo za zabavno plat prireditve, vedno so v turističnem društvu skrbeli, da so v Vipavo prihajali le zares kakovostni nastopi. Marsikdo ne bi imel druge prilike v živo spoznati smetane glasbene, plesne ali zabavne slovenske in jugoslovanske scene, da ne govorimo o nastopih poznanih ansamblov, ki so se nam zagotovo vtisnili v spomin.

Vipavska trgatev je hkrati omogočila številnim domačim in okoliškim društvom in skupinam, da so se s svojo dejavnostjo predstavili širši publiki, na drugi strani pa vsaj malce zapolnili finančno sušo, ki je tako značilna za ljubiteljska društva. Prav tako so skozi vipavsko trgatev izpeljali svoje podjetniške in marketinške prijeme številna podjetja, obrtniki in posamezniki.

Volja, sveže ideje in pogum so ščasoma uigrano ekipo turističnega društva pripeljali do takšne faze, v kateri se niso ustrašili niti organizacijsko najbolj zahtevnih prireditev. Spomnimo se samo nepozabnih trenutkov ob operi Nabucco na prepolnem vipavskem trgu, mednarodni baletni zasedbi na Zemonu ali letošnjih fokloristov s Filipinov v Ajdovščini. Nič čudnega, pravzaprav logično je potemtakem bilo, da je turistično društvo, kot eno zelo redkih amaterskih društev v Sloveniji prejelo verjetno tovrstno najvišje priznanje - **turistični nagelj**.

Tistočrim žrtvovanim uram, prenekateremu s strahom uperjenemu pogledu v nebo in odgovornosti za uspeh prireditve je bilo članom društva za nagrado često le zadoščenje ob zadovoljstvu obiskovalcev in nastopajočih. Tudi potovanja na znane turistične točke, na katerih so imeli člani društva priliko spoznavati tamkajšnje načine turističnih prireditev in pridobivati izkušnje ter navdih za nove ideje, ne morejo odtehtati vloženega truda.

Da pa denimo finančni uspeh prireditev ni sam sebi namen, so turistični delavci pokazali z organizacijo prireditev za dedka Mraza in prednovoletnimi okraštivami Vipave. Kot trajen dokaz vpetosti društva v življenje kraja pa ostaja urejen in asfaltiran vipavski plac, kar je sofinanciralo tudi turistično društvo. Postavilo pa je tudi svetilke javne razsvetljave v starem vipavskem stilu.

E.P.

LABODJE JEZERO V VIPAVI

Polna velika dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani je prvega decembra stoje pozdravljala ustvarjalce premierne predstave Labodjega jezera. Verjetno najbolj poznan in izvajan balet na svetu, glasbeno delo Petr Iljiča Čajkovskega, je na slovenskih tleh doživelo že šesto postavitve, toda tokrat so bili organizatorji bolj širokopotezni. Veliki oder Cankarjevega doma je omogočil drugačne scenske prijeme in učinke, ki so jih izdelali v Londonu, prav od tam prihaja tudi dirigent, ki je vodil orkester ljubljanske opere. Mednarodno dimenzijo dodajajo tudi koreografinja iz Sovjetske zveze in nekateri drugi baletniki.

Nesporno zahteven projekt slovenske umetniške scene so podprla nekatera podjetja. Med sponzorji gre častno mesto primorskim podjetjem, saj so predstavitve svojih izdelkov zelo uspešno izvedli prav ob premieri. Mlinotest, vipavsko in briško klet je po svoje zaokrožilo vipavsko turistično društvo, ki si je zaradi dosedanjih opernih predstav na prostem v Vipavi spletlo z ljubljansko opero in baletno hišo tesne vezi. V preddverju velike Gallusove dvorane so Vipavci točili briško penečo rebulo v posebej za to priliko kupljene in potiskane kozarce. Z ravniijo predstavitev so bili zadovoljni tako Vipavci kot povabljeni, medtem ko je direktor blaeta Nikša Župa v zahvalnem govoru po premieri zagotovil, da bo Labodje Jezero prišlo tudi v Vipavo, kar bo zagotovo svojevrstna atrakcija.

E.P.

DRAGI KRAJANI VIPAVE

K temu pisanju me je pripravilo pismo, ki ga je moj oče, kot predsednik turističnega društva Vipava, prejel približno deset dni po martinovanju v Vipavi. V tem pismu ste nekateri ogorčeni nad to prireditvijo. Nikakor ne trdim, da je vaša kritika neupravičena, vendar vas želim spodbuditi k temu, da boste morda, poudarjam morda, na stvar še enkrat objektivneje pomislili.

Kritike je bilo deležno turistično društvo, ki si je, po vašem drznilo umisliti in izpeljati vso stvar. Upam si trditi, da je to turistično društvo storilo za Vipavo v zadnjih letih toliko, kot ni znajo storil nihče že dolgo časa. Za začetke bom vzela pod lupo "Vipavsko trgatev", ker ima ta prireditve v našem kraju najdaljši staž. Na začetku je bila omejena na dva dneva, soboto in nedeljo in to le z zabavnimi prireditvami. Organizatorji so se menjavali, dokler niso stvar vzeli v roke sedanji člani turističnega društva in ta razširitev je zavzela predvsem kulturne prireditve. To so bili največkrat koncerti pevskih zborov, vsako leto tudi vipavskega in nekajkrat nastopi naših opernih umetnikov. Žal mi je, ker ne vem, kdo so avtorji pisma, na katerega navezujem to svoje razmišljanje, ker bi jih mirneje, brez strahu vprašala, zato pa trkam na vest vseh Vipavcev, kolikokrat ste se udeležili teh koncertov? Kosovelovci so lani nastopili pred omala prazno dvorano in na Zemonu, na koncertu Stefana Milenkovića, ko bi se po vsej logiki moralo tretji ljudi, kot se jih je trlo za vstopnice v Cankarjevem domu, je bila dvoranica ravno dovolj velika, no, nekaj ljudi je koncert poslušalo stoje. Hvala Bogu, da ni bila dvorana večja, ker bi me bilo sram, tako pa je lahko sram druge. Še nekaj moram ob tem omeniti. Vsak koncert pevskega zbora je imel nekaj poslušalcev, vendar so vsi koncerti imeli več ali manj iste. Vsa čast pa mladinskemu cerkvenemu zboru, ki je skoraj napolnil vipavsko kinodvorano. Vipavci, v pismu niste omenili nesrečne opere. Upam, da zato, ker čeznjo nimate kaj pripomniti, vendar v meni tli sum, da ste v ogorčenosti pozabili na našo paradno damo, katera pa nima sreče, saj ji vreme rado zagode, ko se odpravi na svoj promenadni sprehod. In toliko dela, skrbi, poti in zagnanosti zahteva. Naj vam prišepnem, da tega organizatorjem ne priznavamo in pri njih tega ne cenimo dovolj. Namesto tega je okrog njih sama nevoščljivost. Sedaj bom prešla na martinovanje, ki je povod za to moje razmišljanje. Zgodovine praznovanja tega praznika, na žalost, ne poznamo veliko. Kolikor pa vem, se je šele v zadnjih dveh, treh letih močno razmahnilo javno praznovanje Svetega Martina. Vipava je vinorodni kraj in Martina mora proslaviti. Mogoče lepše in boljše kot letos. Mislím, da ne bo nihče nikogar grdo gledal, če bo kaj predlagal. Ampak, lepo prosim, ne kar takoj linčanja. Verjetno turistično društvo res ni naredilo prav, toda do sedaj ste bili Vipavci

do vsega tako brezbrizni in ste vse očitno spremljali kot dejstvo. Pa so si vrli vipavski fantje mislili, da bo tudi tokrat tako, ali pa sploh niso mislili.

Vipava, 20.11.1990

Barbara PERHAVEC

Pojasnilo k pismu Barbare PERHAVEC

Vsi Vipavci niso seznanjeni, na kakšno pismo Vipavcev odgovarja Barbara, zato se mi zdi nujno potrebno kratko pojasnilo.

Pismo so 40 podpisi Vipavcev je bilo poslano 14.11.1990 predsedniku občine Ajdovščina, v vednost pa tudi naši krajevni skupnosti in vipavskemu turističnemu društvu. Podpisani so tisti Vipavci, ki stanujejo na Titovem trgu ali v bližini in jih je motilo martinovanje na trgu, ker tri noči niso mogli spati. Navajajo, da so bili posebno prizadeti starejši ljudje in otroci.

V pismu sprašujejo občino, kdo je dovolil tridnevno praznovanje do pol treh oziroma do treh zjutraj in navajajo, da je bilo vse skupaj nehigijensko, ker za tako množico ni sanitarij. Predlagajo, da bi v bodoče tako množične prireditve organizirali na Policah. Z nobenim stavkom pa ne obtožujejo turističnega društva, samo vprašujejo, kdo je prireditev dovolil in do katere ure.

To pojasnujem, ker je pismo dobila krajevna skupnost v vednost in na osnovi razgovora s prizadetimi krajanji. Ti smatrajo, da en dan ob trgatvi še prenesejo razgrajanje, zato se takrat ne oglasijo, niso pa brezbrizni, vendar potrpijo, ker vidijo s svojih oken, da vloži turistično društvo veliko truda in zagnanosti za organizacijo prireditev. Res pa je, da bi bilo potrebno ob množičnih prireditvah na prostem poskrbeti tudi za sanitarije, ker so vsi vogali hiš v centru Vipave takrat onesnaženi.

Za KS : Vera PONIZ

ROJSTVA, SMRTI, POROKE

Podatkov o rojstvih, smrtih in porokah v naši krajevni skupnosti ne bomo več objavljali v našem glasilu, ker nam matični urad na osnovi 10. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 8 z dne 16.3.1990) ne more več posredovati osebnih podatkov.

ZA TO ŠTEVILKO (16) "VIPAVSKEGA GLASA" JE V CELOTI PLAČALO STROŠKE ZA PAPIR
IN TISK TURISTIČNO DRUŠTVO VIPAVA.

HVALA!

PRISPEVKI

od 11.5.1990 do 15.12.1990, ki jih bomo uporabili za delno kritje stroškov
naslednje številke

1.	Ivo Kete	Na Hribu 19	20.- din
2.	Jožka Rodman	Milana Bajca 7	30.- din
3.	Marko Česen	" " 10	100.- din
4.	Neimenovana		100.- din
5.	Irma Bajc	Ivana Ščeka 2	50.- din
6.	Ada Göppner	Titov trg 3	40.- din
7.	Pepina Ferfila	" " 4	100.- din
8.	Vero Počkar	" " 4	200.- din
9.	Angela Dokler	Trg P.Rušta 1	50.- din
10.	Teodor Pisarevič	Zemona 21	50.- din
11.	Vlasta Boršo	Gradnikove b. 17	50.- din
12.	Neznani	Ajdovščina	5.- din
13.	Irena Nabergoj	Drogerija Vipava	30.- din
14.	Ernest Krapež	Beblerjeva 21	50.- din
15.	Anton Cizera	Pod Gradom 16	100.- din
16.	Ivan Naglost	Milana Bajca 24	50.- din
17.	Ivanka Meze	C.18.aprila 7	100.- din
18.	Stanko Mikuž	Kreljeva 2	20.- din
19.	August Šraml	Gradnikove b. 13	50.- din
20.	Sonja Pušnar	Šempeter pri Gorici	50.- din
21.	Viktorija Žorž	Kreljeva 1	20.- din
22.	Marija Paulin	Vojana Reharja 6	100.- din
23.	Ljudmila rlikar	" " 1	20.- din
24.	Ivanka Kušič	Kosovelova 2	100.- din
25.	Marija Žvokelj	Milana Bajca 1	30.- din
26.	Ivica Jež	Nanos 6	300.- din
27.	Jože Fabjan	Pod Gradom 11	200.- din
28.	Jože Žvokelj	Goriška c. 37	200.- din
29.	Zora Hrepevnik	Vinarska 2	50.- din
30.	Neimenovana		50.- din
31.	Riko Premrl	Tabor 5	50.- din

===== S K U P A J 2.365.- din =====

V S E M H V A L A !

"VIPAVSKI GLAS" - glasilo Krajevne skupnosti Vipava, december 1990, 500 izvodov

Pri pripravi te številke so sodelovali člani uredniškega odobra: Janja IRGL,
Magda RODMAN, Nada KOSTANJEVIC, Vera PONIŽ, Branko PUC, Peter VRČON in Marija
CEKET - lektorica.

NASLOVNO STRAN JE PRIPRAVIL: Branko TOMAŽIČ.

